

Institute za
primenu nauke
u poloprivredi

Kompostiranje u organskoj proizvodnji

Dr Vladimir Filipović

21.04.2021. godine

Koliko organskog otpada se baca i uništava?

Kompostirati i uštedeti novac i zaštititi životnu sredinu

Kompost – definicija i sastav

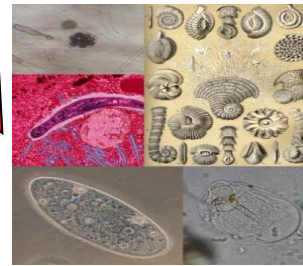
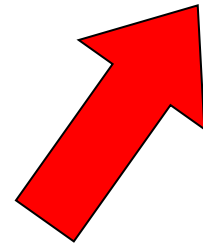
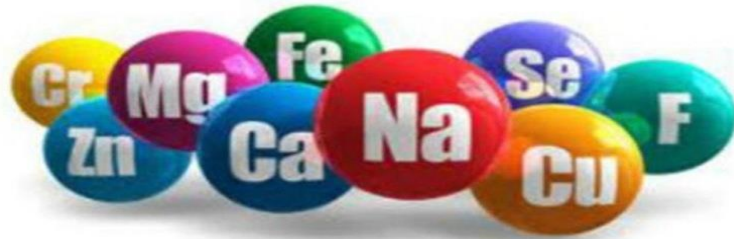
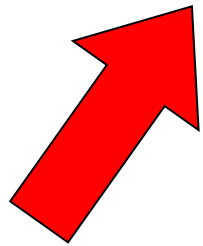

Kompost je organsko đubrivo i poboljšivač zemljišta proizveden kontrolisanom biooksidativnom razgradnjom različitih smeša sastavljenih prvenstveno od različitih biljnih ostataka, ponekad pomešanih s organskim đubrivima i/ili životinjskim ostacima, a sadrži ograničene količine mineralnih materija.

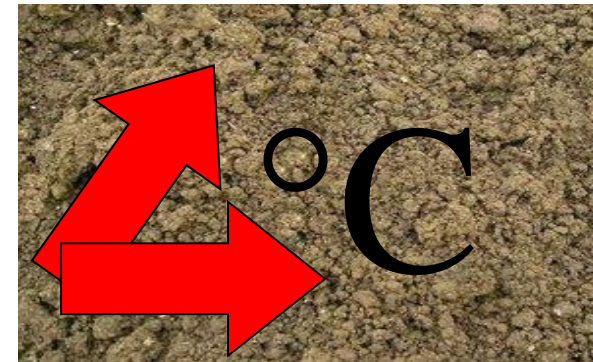
Po sadržaju aktivnih materija sličan je stajnjaku, najčešće sadrži azota 0,3-0,5%, fosfora 0,2%, kalijuma 0,2-0,3% i kalcijuma oko 0,6%, koji se menja u zavisnosti od sadržaja kompostiranih sirovina.

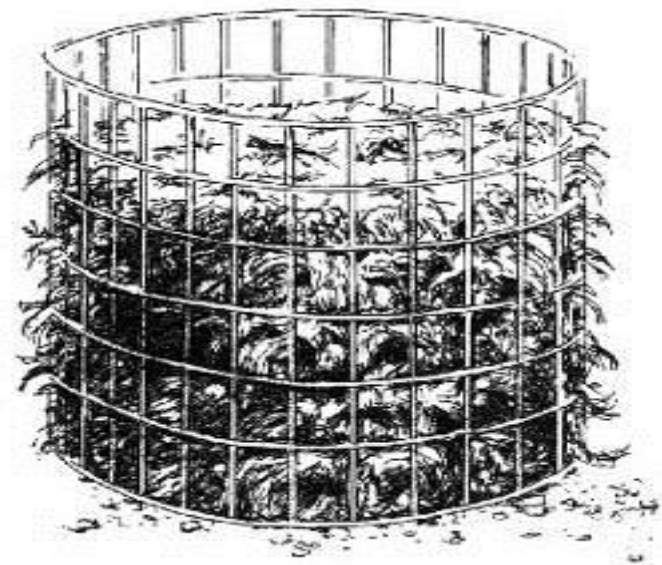
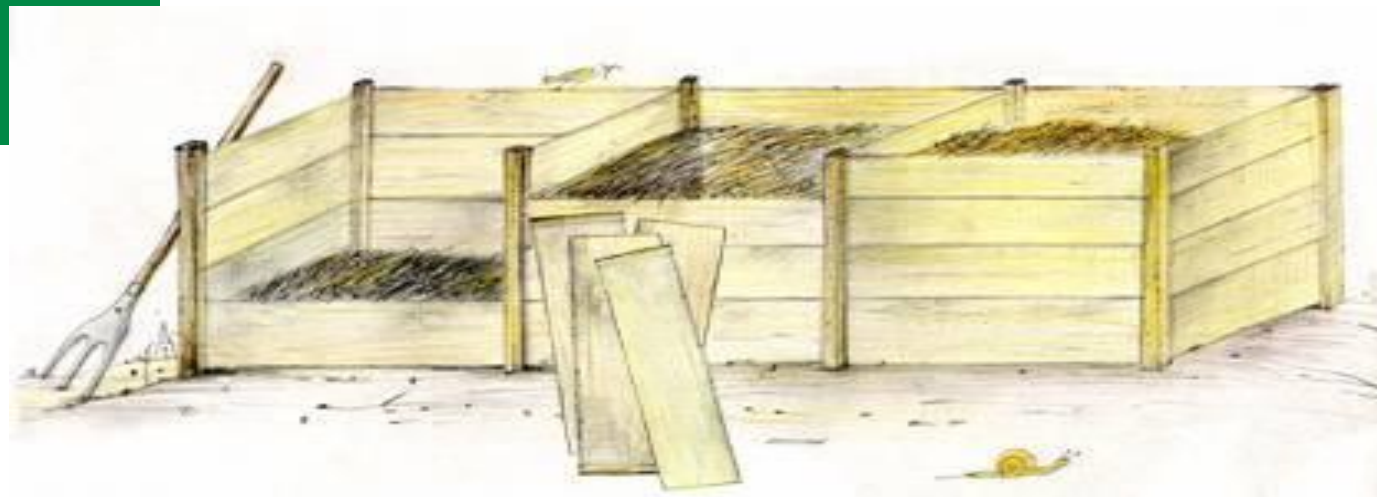
Zbog čega je važno koristiti kompost ?

Produženo dejstvo 1 – 5 godina

Kako i u čemu kompostirati?

Oprema za kompostiranje?

Mesto za kompostiranje

Kompostiranje u kompostnoj gomili vrši se na mestu zaštićenom od vetra i jakog sunca sa dostupnim prilazom u različitim vremenskim prilikama.

Najbolje je da kompostište bude sa severne strane u senci zgrada ili pod drvećem s velikom krošnjom.

Kod manjih gomila slojevi se slažu horizontalno, a kod velikih i gde dnevno dolazi dosta materijala slažu se koso.

Šta je pogodno kompostirati?

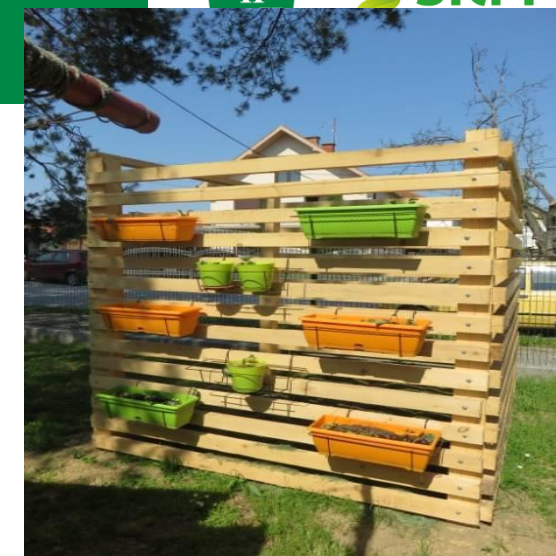
Bio otpad bogat UGLJENIKOM: pokošena trava, lišće, uvelo cveće, korov, usitnjeno granje, pepeo drvenog ugljena ili drva,...

Bio otpad bogat AZOTOM: sirovi ostaci povrća, kora i cima krompira, ostaci voća, kora agruma (usitnjena), ostaci čaja, ljuske jaja,...

Neke korovske vrste pospešuju razgradnju komposta. Takve su: **kamilica, maslačak, hajdučka trava i kopriva.**

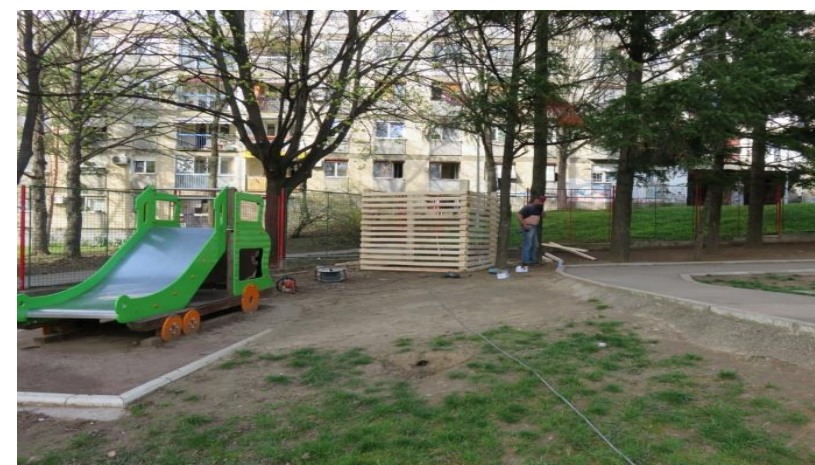

Konstrukcija kompostišta – Azbuka dobrih navika

Predškolska ustanova “Svilajnac”

Predškolska ustanova “Ub”

Predškolska ustanova “Rakovica”

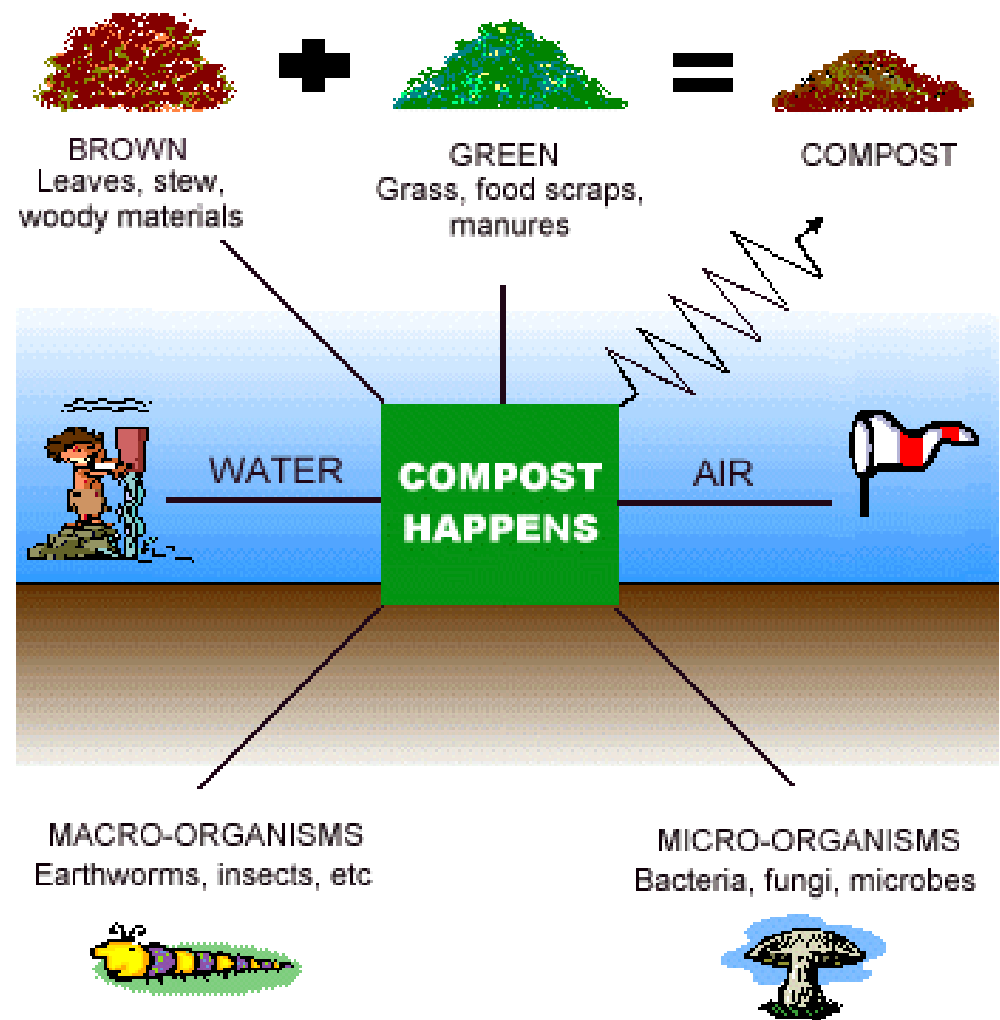
Šta je nepogodno kompostirati?

NE KOMPOSTIRATI: neke lekovite biljke (pelen, žalfija,...), korovi sa smenom, lišće oraha, bolesne biljke, otpaci kuvanih jela (privlače pacove), meso, kosti, velike količine novinskog papira, časopisi u boji, izmet, ostaci duvana, sadržaj vrećica iz usisavača i pepeo kamenog ugljena.

Zbog spore i teške razgradnje nije preporučljivo odlaganje pampura, ljuski oraha i kosti. Nikako ne stavljati otpatke koje sadrže hemikalije npr. stare lekove, ulja, plastičnu ambalažu, bojeno impregnirano drvo i stiropor,...

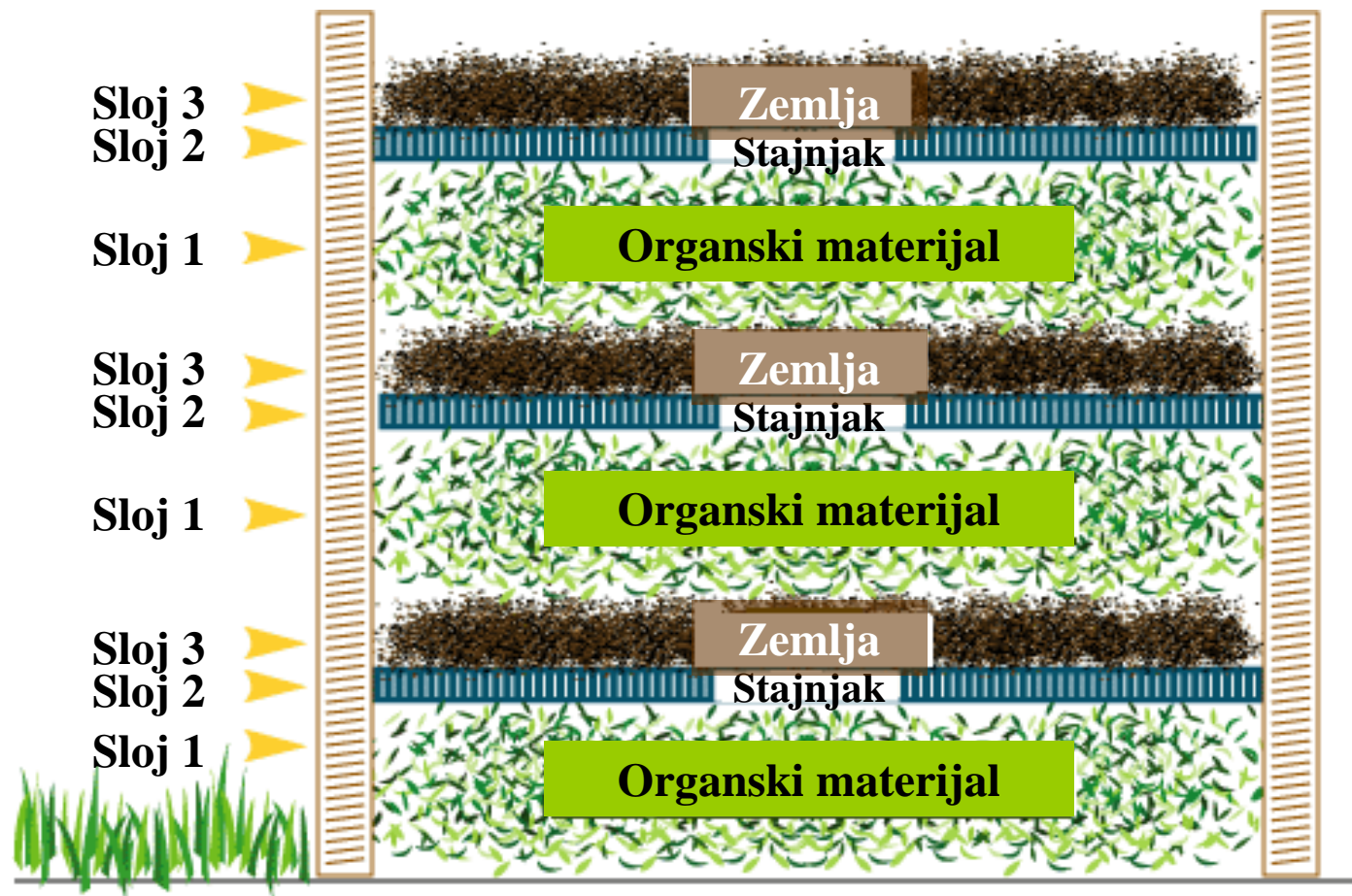
Tehnologija kompostiranja

Pravilno slaganje prikupljenog materijala na kompostnu gomilu?

Na dno je dobro staviti sloj gline
debljine 5 cm, radi upijanja i
zadržavanja tekućine
Sloj zemlje od 10 cm se ukloni i
napuni grančicama ili stabljikama,
radi što bolje drenaže.
Redosled prvo organski materijal
(usitnjen do
5,0 cm); potom stajnjak
ili neko drugo organsko đubrivo i
pokriva sa slojem zemlje.

Faze kompostiranja

I Mezofilna faza – traje nekoliko dana i završava se na oko 40 °C.

II Termofilna faza U toku razgradnje, usled biohemijskih reakcija, temperatura (u sredini mase) dostiže 70 °C, što ukupno traje oko 1 – 1,5 mesec. Nakon tog mešanje i ponovo pokrivanje (više puta u toku razgradnje, a sve radi "obnavljanja" aktivnosti mikroflore (gljive, bakterije, i dr.)

III Faza hlađenja i zrenja odvija se na nižim temperaturama. Na 25 °C "ulogu razgraditelja" preuzimaju kišne gliste i drugi insekti.

Prvi zreo Kompost se dobija nakon 6 meseci, ipak najkvalitetniji je onaj od godinu dana i stariji.

Mere nege komposta

U mere nege komposta spadaju:
mešanje,
orošavanje,
kotrolisanje zdravstvenog stanja i
čuvanje u toku kompostiranja.
Pre upotrebe poželjno je
kompost dezinfikovati.

Mere nege kompostišta – mešanje

Mešanje kompostne mase u Institutu za proučavanje lekovitog bilja

Mere nege kompostišta – orošavanje ili zalivanje

Zalivanje kompostne mase, više puta

Zrelost komposta – spremnost za upotrebu

Izgledom kompost veoma podseća na zgoreli stajnjak, zbog svoje mrvičaste strukture, tamno – smeđe boje, ujednačene mase i prijatnog mirisa na zemlju.

Namena ovog visokokvalitetnog organskog đubriva je višestruka, najčešće se upotrebljava kao supstrat u rasadničarstvu, povrtarstvu, cvećarstvu, gljivarstvu i sl.

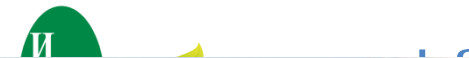
Brzi test za ocenu zrelosti komposta

Vreme izvoženja, rasturanja i zaoravanja komposta

Evropska Unija po pitanju kompostiranja

Primer grada Beča – Od uvođenja kontejnera za biootpad 1991. godine kompostirano je preko 2,7 miliona biogenog otpada čijom se preradom proizvelo milion tona komposta.

Evropska Unija po pitanju kompostiranja

Da bi podstakli svoje građane da pravilno gazduju smećem i povećaju budžet, za one koji imaju komposter, plaćaju manje dažbine za 20-30(50)% + besplatan komposter.

1

2

3

4

5

6

Obuka i sertifikacija u vezi kompostiranja

Simple Slide Caption

HVALA NA PAŽNJI !!!

Institut za
primenu nauke
u poljoprivredi

Dr. sci. Vladimir Filipović

**Institucija: *Institut za proučavanje lekovitog
bilja "Dr Josif Pančić"***

Mobilni 1: +381 (0)64 861-09-23

Mobilni 2: +381 (0)62 522-642

E-mail 1: vfilipovic@mobilja.rs

E-mail 2: vladimirmfilipovic@gmail.com

Institut za primenu nauke u poljoprivredi

Blv. despota Stefana 68b
Belgrade, Serbia

Phone: +381112751622
Fax: +381112752959

office@ipn.bg.ac.rs
admin@psss.rs